

## **Oponentský posudek na disertační práci Mgr. Radka Dlouhého „Sólová akordeonová literatura českých autorů vzniklá po roce 1960 a její pedagogické vyústění.“**

Akordeon poměrně dlouho hledal ze sféry lidových nástrojů cestu mezi respektované koncertní nástroje. Přestože o jeho úspěšném včlenění a využití v oblasti artificiální hudby asi dnes již nikdo nemůže pochybovat, je faktem, že např. hudebně teoretická reflexe této oblasti u nás není příliš bohatá, což dokládá i přehled literatury uvedený v posuzované práci Mgr. Dlouhého. Prakticky jde především o práce kvalifikačního rázu zaměřené spíše na určité parciální otázky, či konkrétní skladatelské osobnosti z akordeonové oblasti typu: Pavel Křížek, „Instruktivní literatura pro akordeon v 1. až 4. ročníku ZUŠ“ Diplomová práce. Západočeská universita v Plzni, Fakulta pedagogická, Katedra hudební kultury, Plzeň 2009; František Holec, „Pražská akordeonová tvorba.“ Diplomová práce, JAMU Brno, Hudební fakulta 1994; Klára Šmahelová, „Akordeon ve tvorbě moravských skladatelů od konce 20. století do současnosti.“ Bakalářská práce, Masarykova universita, Filosofický fakulta, Ústav hudební vědy, Brno 2011; Soňa Hrušková, „Jan Meisl, a jeho tvorba pro akordeon.“ Diplomová práce, Ostravská universita v Ostravě, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Ostrava 2015 a pod. Faktem však je, že komplexnější pohled na akordeonovou oblast, tak jak ji reprezentovala svého času práce Jana Vičara, „Akordeon a jeho uplatnění,“ PANTON Praha 1981 v naší odborné literatuře absentuje.

Proto práci Mgr. Dlouhého, směřovanou na českou tvorbu pro sólový akordeon a sumarizující autory a jejich díla pro tento nástroj vzniklá za více než padesát let, považuji za cenný počín a to nejen z pohledu akordeonové veřejnosti jako takové, ale i v kontextu hudebně historickém a hudebně pedagogickém.

Práce je vcelku přehledně rozčleněna do těchto částí:

- 1) Úvod
- 2) Čeští skladatelé komponující pro nástroj akordeon a jejich skladby
- 3) Chronologický vývoj české sólové akordeonové literatury
- 4) Výuka akordeonu v rámci českého školství
- 5) Pedagogické využití akordeonových skladeb – dotazník
- 6) Závěr
- 7) Seznam použitých informačních zdrojů
- 8) Seznam příloh

Nejobsažnější je kapitola 2 - „Čeští skladatelé komponující pro nástroj akordeon a jejich skladby.“ V ní autor, s využitím dostupné odborné literatury jak lexikografické tak monografické a nepochybně i v kontextu svých praktických zkušeností akordeonisty, načrtává přehledné profily tvůrců české akordeonové sólové literatury. Ti jsou přehledně uspořádáni do generačních vrstev

2.1 Generace autorů narozená na počátku 20. století

2.2 Generace autorů narozená v 10. letech 20. století

2.3 Generace autorů narozená v 20. letech 20. století

2.4 Generace autorů narozená v 30. letech 20. století

2.5 Generace autorů narozená v 40. letech 20. století

2.6 Generace autorů narozená v 50. letech 20. století

2.7 Generace autorů narozená v 60. letech 20. století

Zpracování takto koncipované rozsáhlé kapitoly je nelehkým, v podstatě hudebně historickým úkolem a vyžaduje hluboký, především hudebně analytický pohled na prezentované skladby. Ale i tak se domnívám, že se s ním Mgr. Dlouhý vypořádal. Snad jen několik poznámek k této partii práce, která mne pochopitelně jako skladatele a teoretika velmi při četbě textu zajímala:

1 )Pozor např. na určitý rozpor mezi zobecňující formulací „Antonín Devátý posléze tvoří na základě rozšířené tonality...“ (str.15) a na téže straně (poslední odstavec dole) k Devátého akordeonové skladbě Saltarello „...Jedná se o krátkou, atonální kompozici...“

2)Str. 17- k Vilému Prokopu Mlejnkovi- „Ve studiu hudby pokračoval na škole v Paříži.“ Bylo dobré dohledat v literatuře na jaké škole.

3)Str.22 - Ivan Tylňák - Tylňák nemohl na Střední hudební škole internátní v Praze (dnešní konzervatoř Jana Deyla) vykonat v roce 1932 státní zkoušku z klavíru na této instituci, neboť vznikla až po druhé světové válce.

4)Str.25 - Lubomír Koželuha studoval na brněnské konzervatoři u Viléma Petrželky nikoli „Petržely“.

5)Str.30 - zmínku o zajímavé osobnosti Miroslavu Juchelkovi považuji za velmi cennou. Dnes jde o zcela pozapomenutého autora.

Kromě toho, že psal především populární hudbu (styl, v němž se pohyboval bychom dnes asi označili termínem „high popular“), byl Juchelka znamenitým aranžérem a hudebním režisérem. Asi by stálo za to pokusit se nalézt partituru nebo alespoň klavírní výtah (byl - li pořízen) jeho Concertina pro akordeon a orchestr z roku 1953. Možná, že to by mohlo být jedno z děl po jejichž „znovuobjevování“ volá autor v závěru práce (str. 127, 3. odstavec).

6) Str. 98 - František Tomášek je již delší dobu absolventem Pražské konzervatoře a kromě Punk-suity pro akordeon je též autorem Koncertu pro akordeon a orchestr, který je v rukopise a doposud nebyl proveden.

Pokud jde o kapitolu 3 - „Chronologický vývoj české sólové akordeonové literatury“ musí ocenit její uchopení a hudebně historické závěry. Jen upozorňuji, že zmiňovaný Koncert pro akordeon a orchestr E.F. Buriana (str. 99) je podle mne také jedno z děl, jež by uneslo obnovenou premiéru. K podkapitole 3.5 „Akordeonová tvorba na ústupu (1990 - 1999)“ bych chtěl jen podotknout, že vyřazení nástroje z nabídky studia na vysokých uměleckých školách je velká škoda, i když je nesporné, že vysoká interpretační úroveň je garantována studiem na konzervatořích a lze předpokládat, že studijní provázanost na vysoké školství by pravděpodobně vedla i k další iniciaci nových děl (sólových i komorních) pro tento nástroj.

Za velice zajímavou, cennou a metodologicky zdařilou považuji kapitolu 5 - „Pedagogické využití akordeonových skladeb - dotazník.“

Tato „sonda do současné situace pedagogického využití akordeonových skladeb na konzervatořích v České republice“ (viz str. 113) přináší řadu zajímavých poznatků. Velmi mne zaujalo, že výzkum „...nepotvrdil hypotézu, že tvorba českých skladatelů převažuje v repertoáru studentů českých konzervatoří nad těmi zahraničními“ (str. 127, 4. odstavec). Velmi by mne zajímalo, o které zahraniční autory jde (nicméně to už nebylo cílem vlastního průzkumu). Bylo by nepochybně zajímavé časem takovýto průzkum aplikovat i na ZUŠ, což by mohlo vést i k „tlaku“ na vznik nových, kvalitních instruktivních skladeb pro akordeon pro tento stupeň hudebního školství.

Závěrem tedy mohu konstatovat, že tato disertační práce otevírá prostor k dalšímu výzkumu hudební tvorby pro akordeon jak v kontextu hudebně pedagogickém, tak hudebně teoretickém (analytickém) i hudebně historickém a že splnila stanovený cíl. Proto ji doporučuji přijmout k obhajobě.

V Praze 14. července 2017

Doc. Mgr. Eduard Douša, Ph.D., hudební skladatel  
Ústav hudební vědy FF UK Praha,  
Pražská konzervatoř

